

ALGEMEENE
KONST-
EN
LETTER-BODE,

VOOR HET JAAR 1828.

N°. 41. *Vrijdag den 3den October.*

—•••••—
BERIGTEN.

GÖTTINGEN. Op den 23sten Augustus overleed de Hoogleeraar in de Regtsgeleerdheid de Heer J. F. E. BÖHMER, oudste zoon van onzen voormaligen grooten Leermeester G. L. BÖHMER. Hij eindigde zijn leven op zeventigjarigen ouderdom, na ruim 43 jaren het Hoogleeraarambt te hebben waargenomen.

PARIS den 26sten September. Op eergisteren overleed hier in den ouderdom van 76 jaren de Heer DUMANIANT, Schrijver van verscheiden met goeden uitslag, sinds veertig jaren, op alle de Fransche Schouwburgen vertoonde stukken, waarvan het genoeg zal zijn de *Guerre ouverte* en *la Nuit aux aventures* (*) te noemen. Bij zijne begrafenis op het Kerkhof van P. Lachaise deed de Heer A. DUVAL eene aanspraak op deszelfs graf, waarbij het regt des overledenen op de achting van alle geestige en brave lieden werd her-

(*) In 't Nederduitsch zijn *Tot middennacht of list tegen list* en de *Avontuurlijke Nacht* zeer algemeen bekend en werden beide stukken op onze tooneelen ook dikwijls vertoond.

379, 392, 394, 396, 419, 428, 457, 464, 487, 497, 506, 549, 564, 569, 575, 584 en 587, 593, enz. enz.; terwijl No. 2, 5 en 6 van de Beeldhouwerken, zonder de waarde der overige tewillen verminderen, ook het nauwkeurig oog van Kunstenaar en liefhebber der schoone kunsten overwaardig zijn.

NATUURKUNDIGE BIJZONDERHEDEN.

De Wasdom der Rinocerosfen.

De Heer Hodsgon, in 1825 in Nipal zich bevindende, had gelegenheid, om in de Menagerie van den Raja van dat land een wijfje van den Rinoceros te zien, dat gejongd had. Het jong was drie dagen na zijne geboorte twee vt. hoog drie voet vier duim en negen lijnen lang, en vier voet en acht lijn in omtrek. Sedert dien derden dag tot het einde der eerste maand, won het vijf duim in hoogte, vijf duim en negen lijn in lengte en drie duim, negen lijn in omtrek aan; van een tot veertien maanden een voet zeven duim in hoogte, twee voet in lengte en twee voet zeven duim in omtrek; van veertien tot negentien maanden vier duim in hoogte, één voet, vier duim, zes lijn in lengte en twee voet en vier duim in omtrek. De laatste maal, dat dit jong gemeten werd, (in de maand December 1825) bereikte het reeds vier voet en vier duim hoogte, en zeven voet vier duim lengte en negen voet vijf duim omvang.

Op dien tijd geleck het jong veel naar de moeder. De plooijen in de huid, die in de maand Julij ontbraken, waren in December volkomen gevormd. De neushoorn stak, op dit laatste tijdstip, twee duim boven de huid uit.

De min aanmerkelijke groei in hoogte, door den Hr Hodsgon in het laatste tijdperk van ontwikkeling vanden jongen Rinoceros waargenomen, doet vermoeden, dat er veel tijd toe vereischt wordt, eer hij de grootte verkrijgt, welke hij geheel volwasfen bereikt; deze vooronderstelling wordt meer waarschijnlijk door de dragt, die zeven maanden duurt, en de langzaamheid van den wasdom des hoorns.

De Heer Hodsgon was tevens in de gelegenheid, bij het doen dezer waarnemingen, om de zachtvaardigheid op te merken, door dit jonge dier jegens zijn' oppasfer en de vreemdelingen betoond; hij is van gedachten, dat de Aziaten door hunne rustige gemeenzaamheid in staat zijn de geduchtste viervoetige dieren te temmen. Men heeft in Hindostan, meer dan één voorbeeld gezien, waaruit men mag vermoeden, dat de Rinoceros door den mensch geheel tot den
tam-

tammen staat zal gebragt worden; de leerzaamheid van dit gras-etend dier zou toch geen verwondering baren, nadat men de verschrikkelijkste vleesch-etende dieren de getrouwe medegezellen van hunne meesters heeft zien worden; maar de Rinoceros is door de Schrijvers van alle tijden en landen, als het toonbeeld van domheid en ontembare woede voorgesteld.

Hindostan levert talrijke bewijzen van valsche gevolgtrekkingen nopens de gewoonte en karakters der dieren op en opent een wijd veld voor belangrijke nasporingen wegens derzelver instinct, in tegenoverstelling van hunne voor opvoeding vatbare eigenschappen. Tot hier is dit onderwerp meestal door Europeische Natuurkenners behandeld, die, in verscheiden gevallen, het hebben laten aankomen op onzekere en onvolledige verhalen.

STERRE- EN WEERKUNDIGE WAARNEMINGEN.

PARIS. De wederverfschijning der Komeet van E n c k e , welke haren omloop in 1209 dagen volbringt, was tegen den 27sten of 28sten Augustus aangekondigd; (*) dezelve heeft slechts weinige dagen daarna plaats gehad. Niet onder de schoonen hemel van Italie of Frankrijk, maar in het nevelachtig klimaat van Schotland heeft men haar ontdekt. De Mesfager van Glasgow berigt, dat dezelve voor het bloote oog begint zichtbaar te worden in het Sterrebeeld den Ram en in de rigting der schitterende Ster van de tweede grootte, het hoofd van Andromeda geheeten, welke zijden 10den October aanstaande moet bedekken. Deze Komeet heeft eene duidelijk te ondertcheiden kern, maar een' zeer kleinen staart. Verscheiden mistige nachten en daarop gevolgd helder maanlicht zullen het niet veroorloofd hebben haar te zien; tegen het einde der maand Sept., wanneer de maan zich des avonds niet meer op onzen gezigtseinder bevindt, zal het mogelijk zijn de Komeet aan de Oostzijde te ontdekken en wel op weinig afftands van den driehoek door het Sterrenbeeld van den Ram gevormd.

(*) Vergelijk de Ephemeride dezer Komeet voor 1828, in dit Weekblad No. 37. medegedeeld. *Red.*